

Bescherm uw wilde bomen!

Seppe De Mits, Hinke Wiersma

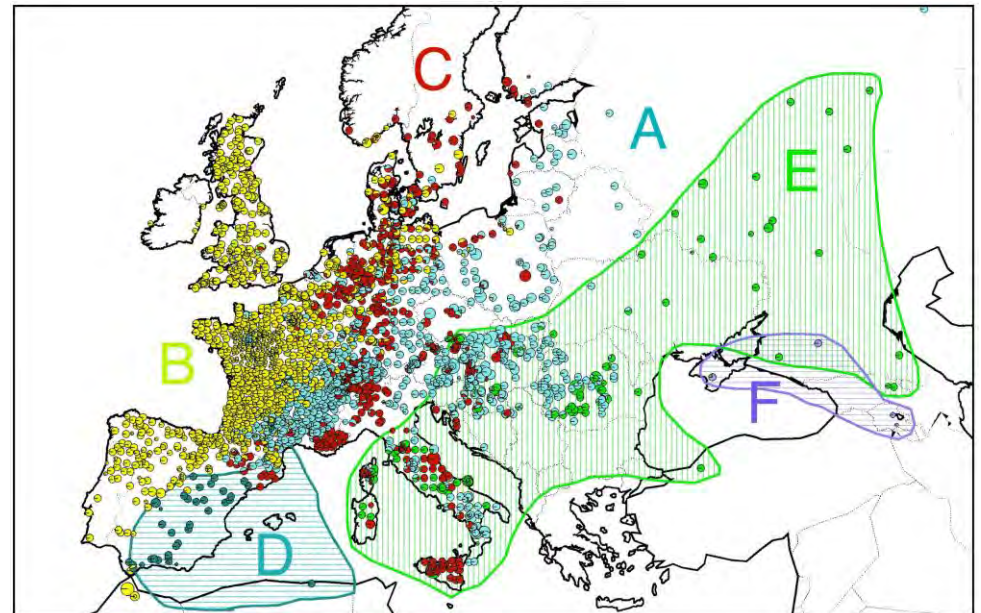
Centrum voor Genetische Bronnen Nederland (CGN)

Beheerdersdag 2024

Wat is wild/autochtoon?

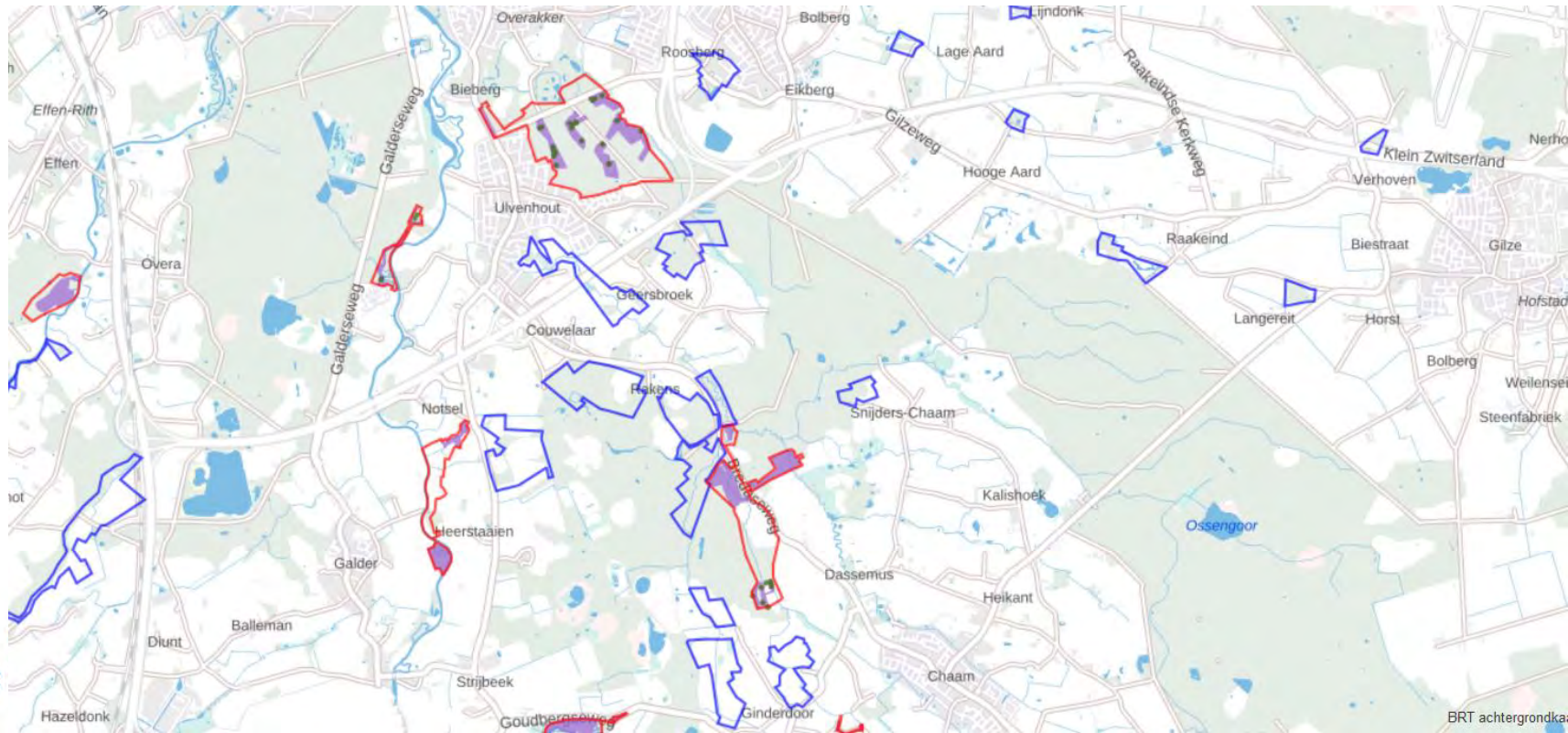
- Een opstand die zich sinds spontane vestiging na de laatste ijstijd door continu natuurlijke verjonging heeft vernieuwd.
- Verjonging kan ook kunstmatig gebeurd zijn, zolang het materiaal van dezelfde of nabijgelegen autochtone populaties komt.
- Inschatting bomen NL:
 - 3-5% autochtoon

Petit et al. (2002)

Waar vinden we autochtone populaties?

- Stap 1 voor behoud: weten waar zich autochtone populaties bevinden
 - Inventarisaties Bert Maes en collega's
 - Kaart Groen Erfgoed

Hoe ziet een autochtone populatie eruit?

Van Koebeesten
Schullen.

Anno 1538.

1. Cornelis ende Sweer he
tegen geschut op be
is snachts waergenome
en vreydag, hier is een

Anno 1538.

2. Apelt Annerdagh, n
keert heeft Cornelis een
op den brand tot Iry, e
waren Sreck Gerrilt
naer op deropoken.

Anno 1538.

3. Of Salordagh part a
van van Alorden, een
geschut, die Coert te
Coort heeft aen onse
op St. Jhans Collatio te
op veyderonken d. Van

Anno 1538.

Den lesten Keylijck daech nae faacsphen is
Hollymaech geseonden en beslooten dat een
jegelijck elyck Beesten, als schapen en
Keyjen uit onsen borch houden sal, by de
breucke die naer op staet
hem ely elyn med. overkomen, dat ely de
naechter beesten also scherp niet schullen
willen.

Photo: Hugo.org / CC BY-SA 3.0

Belang van behoud van autochtone genenbronnen

■ Genetische diversiteit

- Basis van de biodiversiteit
- Basis voor gebruikswaarden van bomen
- Basis voor aanpassing van populaties

Convention on
Biological Diversity

■ Cultuurhistorie

In situ en *ex situ*

- *In situ*: in de natuur, originele groeiplaats
- *Ex situ*: op een andere locatie
- Behoud *in situ* heeft de voorkeur
 - Dynamisch
 - Goedkoper
 - Grotere populaties
- *Ex situ* nodig bij
 - Sterk bedreigde soorten
 - Kleine populaties

VERNIEUWDE WEBSITE GENENBANK BOMEN EN STRUIKEN

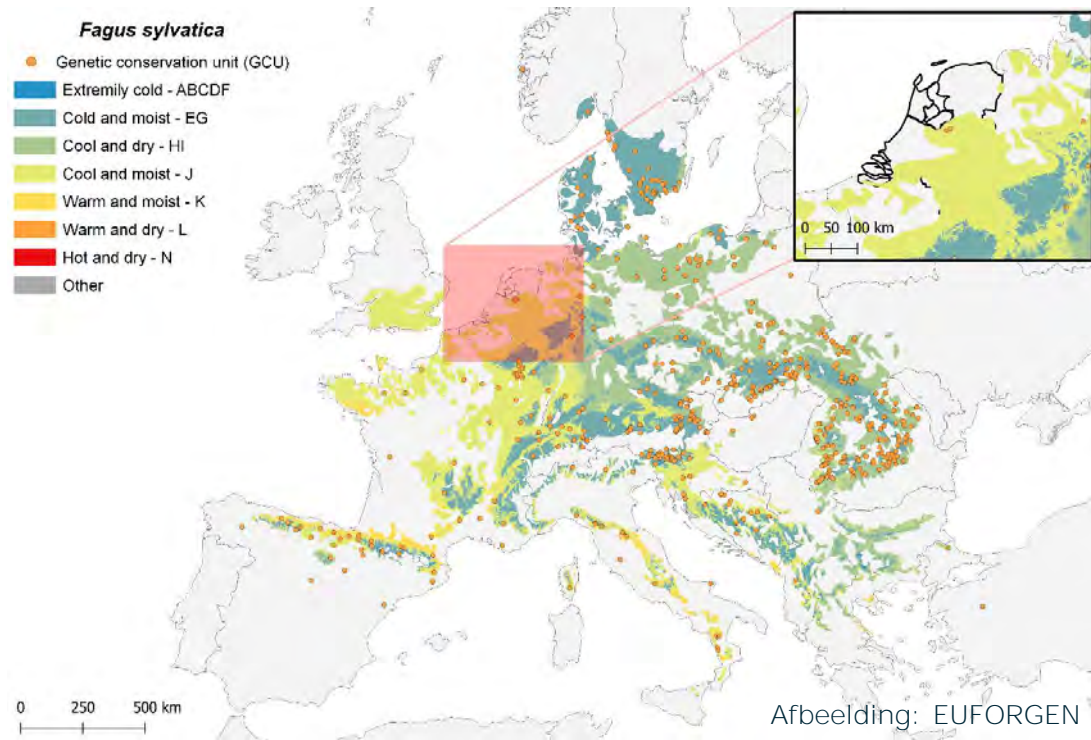
WWW.GENENBANKBOMENENSTRUIKEN.NL

- Veiligstellen van genetische diversiteit van wilde bomen en struiken
- Gebruik stimuleren voor versterken biodiversiteit
- > 20.000 individuen
- > 4.500 accessies
- > 50 soorten

Behoud van genenbronnen in Europa

- EUFORGEN: European Forest Genetic Resources Programme
- Strategie: netwerk van *in situ* 'Genetic Conservation Units'
- Dynamisch *in situ* behoud

Genenbewaringsgebieden in Nederland

Wat te doen voor *in situ* behoud van genetische diversiteit?

- Grootste genetische diversiteit: grote populaties
- In stand houden doelsoort(en)
- Doelen opstellen en vastleggen in beheerplan

- In stand houden populatie
 - Wegnemen bedreigingen (licht, concurrentie)
 - Natuurlijke verjonging!

- Elke situatie en soort is verschillend, maatwerk is nodig

Wat denk jij?

Het beschermen van autochtone bomen en struiken moet de hoogste prioriteit hebben in beheer.

Wat zijn de belangrijkste belemmeringen voor behoud van autochtone populaties?

In een bos met autochtone eiken zie ik
liever geen Douglas.

Weet je hoe je moet beheren om genetische diversiteit in een autochtone populatie te behouden?

Wrap-up

Hoe gaat het CGN hiermee verder?

- Rapport kansen voor *in situ* behoud in 25 gebieden van Staatsbosbeheer
- EUFGIS: aanwijzen en periodiek controleren genenbewaringsgebieden
- Project MMIP Ontsluiting Groen Erfgoed: ontsluiten meer gedetailleerde inventarisatiedata
- Volgend jaar: workshop *in situ* behoud

